

Zondag 18 april 2021 Betrouwbare liefde

Lezing: Johannes 21 : 15 – 24

De Heer is waarlijk opgestaan. Halleluja! Dat is en blijft het grote nieuws van Pasen. Jezus heeft nieuw leven aan het licht gebracht. Groter en anders dan wij kennen. En daarin mogen we ons blijven verheugen. De Heer is waarlijk opgestaan!

De doorwerking van zijn opstanding is zo groot dat de discipelen de dag van zijn opstanding als belangrijker zijn gaan vieren dan de sabbat. Joodse mannen en vrouwen die al generaties lang de sabbat vierden, blijven wel die sabbat vieren maar de dag van opstanding als nog belangrijker dan dat. Zo komen wij aan onze zondag. Elke zondag is dus ook opstandingsdag.

De Heer is waarlijk opgestaan. Ja, dat is mooi. Maar hoe pas je zo iets groots in het leven van alledag? Hoe valt dit nieuwe leven nu te rijmen met maandag en werk en thuis en school. Hoe combineer je opstanding met het gewone leven? Want dat is wel mooi Pasen, maar dan?

Hoe wordt dan alles anders na het moment dat alles anders wordt? Waar past dit nieuwe leven in ons leven? Hoe nu verder?

Ik vermoed zomaar dat de eerste leerlingen ook zulke vragen en gevoelens hadden. Aan het begin van het hoofdstuk lezen we dat zeven van de elf leerlingen bij elkaar zijn in Galilea en toch wat zitten te zitten. En nu? Wat moeten we nu doen? Geen idee. Zo hangen ze daar een tijdje rond, richtingloos, doelloos - totdat Petrus besluit: 'ik ga vissen.'

Dat is aan de ene kant: 'je moet toch wat doen' en anderzijds 'laten we maar proberen weer ons oude leven op te pakken'.

Laten we maar overgaan tot de orde van de dag. De meesten van ons waren visser. Nou, dan ga ik maar weer vissen. En de anderen gaan mee, want die hebben geen beter idee. En ze vangen ...niets. Helemaal niets.

Ik vermoed dat dit hen toch wel aan het denken heeft gezet.

Vragen ze zich af of ze het vissen verleerd zijn?

Of hebben ze gewoon pech? Zat het gewoon tegen?

Na Pasen is het leven er niet succesvoller op geworden? Een verloren nacht.

‘Hebben jullie iets voor bij het ontbijt?’ vraagt de man in het ochtendlicht op de oever staat. Nee, dat hebben ze niet, zelfs niet een visje. Gooi het dan eens over een andere boeg, dan gaat het vast lukken.

En met gepaste tegenzin gooien ze het net uit, wat tot hun stomme verbazing in korte tijd barstens vol vis zit.

Hoe is dat mogelijk? ‘Het is de Heer!’ concludeert Johannes.

Blijkbaar herkennen Johannes en de andere zes Jezus niet aan zijn uiterlijk en ook niet aan zijn stem. Maar aan zijn manier van doen. ‘Het is de Heer!’ En dat beseft iedereen later ook: niemand van hen durfde Hem te vragen wie Hij was, ze begrepen dat het de Heer was.

Niet zij zagen dat het de Heer was. Het is eerder een harts herkenning dan een gezichtsherkenning. Zoals Maria ook met haar hart in de tuinman Jezus herkende.

Herkennen/begrijpen met je hart – dat is, denk ik, hoe wij kunnen omgaan met Pasen.

Openstaan voor de nabijheid van de opgestane Heer, durven erkennen dat de Heer aanwezig is en op onverwachte momenten kan verschijnen.

En dan volgt er met de vis van hun vangst een gezamenlijk ontbijt.

Het is een drempelmoment, daar aan de oever van het meer. Een drempelmoment, dat is wanneer je aan een grens staat, en je gaat oversteken. Je kijkt even achterom, verlaat de plaats waar je vandaan komt, bent even los, los van waar je vandaan komt, even in een niemandsland voor je weer aankomt, veilige grond onder de voeten vindt.

Drempelmoment zijn er zoveel in ons leven. Op het moment van het aangaan of het loslaten van een relatie, bij een verhuizing, als je groter of juist kleiner gaat wonen en je verleden achter je laat, en zeker ook aan de randen van het leven wanneer er een kind geboren wordt of een mens sterft. Je weet dat zo'n moment komt, een grensovergang en je weet dat het leven daarna anders zal zijn maar je weet nog niet hoe. Drempelmomenten spelen zich af langs de randen van ons leven, aan de grenzen van ons bestaan.

Aan de rand van het meer van Galilea zijn we getuige van een drempelmoment. Op de grens van het water en het land. Op de grens van het leven na Pasen. De voormalige leerlingen van Jezus, ze staan aan de oever van hun vertrouwde bestaan als vissers, maar het was nog niet zoals vroeger, voor de dood van Jezus. Het werd nooit meer zoals vroeger.

Iemand van buitenaf moest hun wereld openbreken. Iemand moest iets doen. God zelf moest tonen dat Jezus niet definitief dood bleef, Jezus zelf moest hun de grens over helpen om hun leven opnieuw op te pakken, opnieuw te bezielen voordat het weer zou kunnen opbloeien.

De man die aan de oever van het meer stond gaf aanwijzingen bij het vissen, en dát alleen al veranderde hun perspectief. Het net aan de andere kant, zo hadden ze het nog niet gezien, nooit gedaan, en toen bleek er wel een goede vangst, nieuw begin mogelijk.

Petrus zag het het eerst: dít herkende hij, zo vaak hadden ze met Jezus opgetrokken en had Hij hen doen verbazen.

Steeds weer was Jezus degene geweest die hen over hun eigen grenzen heen had geholpen: als ze jaloers waren, aan hun eigen belang dachten, te klein dachten van God en misschien ook te klein of juist te groot van zichzelf.

Hier stond Hij langs de oever en reikt hun in brood en vis de toekomst aan. En dan eten ze, zwijgend.

Is het een stilte van het samen genieten dat je bij elkaar bent? Op een bankje in de natuur en dat je dan niets hoeft te zeggen? Nee, er hangt, in elk geval voor Petrus, een geladenheid over dit samenzijn.

En wellicht gaan voor de zoveelste keer de gedachten door zijn hoofd. Híj was het toch niet die Jezus verraden heeft? Het was toch Judas, het waren toch de Romeinen die Hem opgepakt hadden, het waren toch de hogepriesters die Jezus veroordeeld hadden?

Logisch toch, dat hij even had gelogen?

Wie zou het een vervolgd christen, waar ook ter wereld, en het zijn er velen in onze tijd – wie zou het een christen kwalijk nemen dat je niet altijd openlijk uitspreekt dat je christen bent als je weet van christenen die vermoord worden. En ook in dagen van Petrus, van de eerste christenen, was de situatie bedreigend.

En toch weet Petrus, dat al deze gedachten en verontschuldigungen niet de hele waarheid zijn. Ook hij heeft gefaald. Niet waargemaakt wat hij wilde. Niet de naam van Jezus uitgesproken toen hem gevraagd werd of hij die man kende of hij bij Hem hoorde.

Zo komt er geen toekomst. Zo kan het niet verder. Ook al is Petrus als nieuw gedoopte uit de zee gekomen en op het land gekropen, hij heeft nog geen vaste grond, hij is van zichzelf niet de rots om op te bouwen.

En waar we dan getuige van zijn is een intiem gesprek. Jezus neemt het woord. Opnieuw komt het van buiten, een mens kan zichzelf niet zomaar verlossen.

Dat blijft ook het mooiste van wat de Bijbel ons steeds weer zegt: God zoekt mensen op.

En wat Jezus dan doet is niet vragen naar redenen en oorzaak: wat is er gebeurd? Hoe kwam het nou? Waarom durfde je niet te zeggen dat je een leerling van mij bent? Wat doe je hier eigenlijk nog? Hij wordt niet boos. Hij zegt ook niet: ik ben in jou teleurgesteld.

Hij zegt alleen: Heb je me lief? Zelfs: meer dan de anderen hier? Is het een hint naar de manier waarop Petrus zichzelf meestal voorop had geplaatst? Petrus die zei: Ik zal u niet verlaten? Een beetje humor misschien ook.

Jezus vraagt niet naar motieven, niet naar inhoud, niet naar argumenten. Jezus vraagt naar iets anders, naar de relatie.

De vraag: heb je me lief is de vraag naar betrouwbaarheid. Het gaat niet alleen om geloven op inhoud, soms is dat te moeilijk, het gaat vooral om vertrouwen. En dat is een pijnlijke vraag, juist in een verhouding waar de relatie geschonden is. Heb je me lief?

Voor Petrus lijdt het geen twijfel: natuurlijk, ik hou van U. Maar het is niet genoeg. Jezus vraagt het nog eens, en nog eens.

Drie keer vraagt Jezus, ja ook drie keer had Petrus verloochend. Per keer wordt het pijnlijker. Waar vertrouwen geschonden is, ben je niet zomaar klaar.

Weet je het echt zeker?

Goddank: de liefde van Jezus is geen eisende liefde. Hij dwingt geen bekentenis af, maar Hij steekt zijn hand uit en nodigt Petrus uit zich toe te vertrouwen.

Het is uitnodigend, het is bemoedigend.

Want op zijn toevertrouwen, op zijn bekentenis ‘U weet alles’, krijgt Petrus op zijn beurt het vertrouwen van Jezus.

Als jij betrouwbaar bent, dan kunnen anderen ook bij jou terecht. Weid mijn schapen en hoed de lammeren. Als jij mens, oprecht van mij houdt, dan ligt de toekomst weer open. Dan kun je tot zegen zijn.

Petrus is een grens over. Dat is Pasen. God helpt ons de drempel over.

Pasen betekent dat we inderdaad niet kunnen over gaan tot de orde van de dag, maar door de Opgestane worden uitgenodigd over te gaan tot de orde van zijn koninkrijk.

Zo kunnen we naar voren kijken. Met onze liefde voor God, voor anderen, voor onszelf, verdergaan, omdat de opgestane Heer ons grenzeloos liefheeft.

Omdat Gods liefde ons wakker kust.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger